

Αθήνα, 11/04/2022

Προς: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Email: vouli1@prv.ypeka.gr, vouli2@prv.ypeka.gr

Θέμα: Απάντηση στην Ερώτηση Βουλής 4048/22.03.2022 με θέμα
«*Αδικοιολόγητη εκτόξευση των τιμών στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας – Απαιτείται άμεση παρέμβαση και όχι ολιγωρία*» (αριθμ. πρωτ. ΡΑΕ Ι-323444/22.03.2022, Α.Π. Εισερχ. ΥΠΕΝ/ΥΠΣΥΝ/28152/1077/22.03.2022)

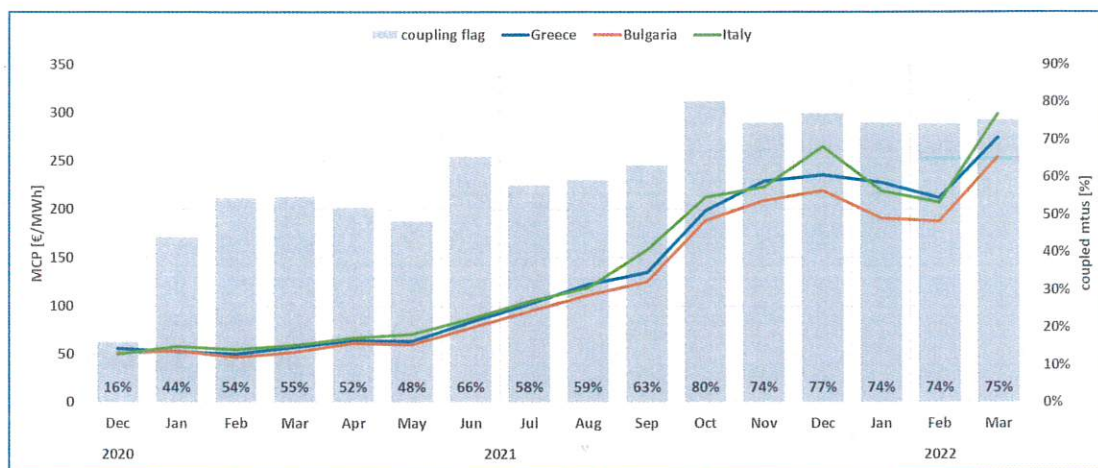
Κωδικός: Ο-94099

Σελίδες: 4

Αξιότιμοι κύριοι,

Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης, και ειδικότερα αναφορικά με τον σχεδιασμό της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας/ μοντέλο αγοράς καθώς και τις τιμές στην αγορά αυτή, αναφέρουμε τα εξής.

Η εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού μοντέλου λειτουργίας της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (Μοντέλο Στόχος) στην Ελλάδα από την 1η Νοεμβρίου 2020 και ιδίως η σύζευξη της Αγοράς Επόμενης Ημέρας με την Ιταλία στις 15 Δεκεμβρίου 2020 και την Βουλγαρία στις 11 Μαΐου 2021 συντείνουν στη σύγκλιση μεταξύ των τιμών που παρατηρούνται στη χώρα μας και των τιμών που κυριαρχούν στο σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών. Πιο συγκεκριμένα, όπως γίνεται εμφανές στο Γράφημα 1, οι εγχώριες τιμές της Αγοράς Επόμενης Ημέρας, κατόπιν της υιοθέτησης του Μοντέλου Στόχου, συγκλίνουν πλέον με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο τιμών, παρατηρώντας παράλληλα και περιπτώσεις όπου η Ελλάδα βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα αυτού. Συγκεκριμένα, για το έτος 2021, η μέση τιμή στην Ελλάδα ήταν 116,4 €/MWh, ενώ σε Ιταλία και Βουλγαρία ήταν 123 €/MWh και 108,7 €/ MWh αντίστοιχα. Από τις αρχές του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ, η μέση τιμή στην Ελλάδα ήταν 240,06 €/MWh, ενώ σε Ιταλία και Βουλγαρία 249,86 €/MWh και 208,35 €/MWh, αντίστοιχα.

Γράφημα 1

Το ως άνω γεγονός καταδεικνύει την ύπαρξη ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας και σε συνδυασμό με την πορεία του διασυννοριακού ισοζυγίου, όπου εμφανίζονται μήνες που η Ελλάδα είναι καθαρός εξαγωγέας ηλεκτρικής ενέργειας (net exporter), καθιστά την ελληνική Αγορά Επόμενης Ημέρας ανταγωνιστική σε ευρωπαϊκό πλέον επίπεδο μέσω της ενεργού συμμετοχής της χώρας στη διαμόρφωση τιμών.

Εξ ορισμού οι τιμές της χονδρεμπορικής Αγοράς Επόμενης Ημέρας:

α) έχουν σημαντική μεταβλητότητα, καθώς η τιμή κάθε ημέρας είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων, όπως ιδίως το μείγμα καυσίμου (για παράδειγμα, ημέρες με υψηλή παραγωγή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας τείνουν να έχουν χαμηλότερη τιμή αγοράς Επόμενης Ημέρας) και το επίπεδο της ζήτησης,

β) καθορίζονται ως επί το πλείστον από την οριακή/ ακριβότερη μονάδα που απαιτείται για να καλύψει την ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, που είναι συνήθως οι μονάδες φυσικού αερίου, ως οι πλέον ευέλικτοι πόροι του Συστήματος.

γ) το επίπεδο διαμόρφωσης των τιμών επηρεάζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την σύγκλιση των αγορών (market coupling). Ειδικότερα, από την έναρξη της ενεργειακής κρίσης (Οκτώβριος 2021), όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 1, η σύγκλιση των τιμών μεταξύ της Ελλάδας και των συζευγμένων χωρών (Βουλγαρία, Ιταλία), ανέρχεται σε ποσοστό περίπου 80% βάσει των ωριαίων τιμών ανά μήνα.

Σημειώνεται ότι στις τιμές αυτές εκκαθαρίζεται το σύνολο της ενέργειας πλην των ποσοτήτων ενέργειας επί συναλλαγών στην προθεσμιακή αγορά (είτε μέσω οργανωμένων αγορών όπως η Ενεργειακή Χρηματοπιστωτική Αγορά της EXE A.E., είτε μέσω διμερών συμβολαίων).

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας κατά το πρότυπο του ευρωπαϊκού Μοντέλου Στόχου (Target Model) από 1.11.2020, δόθηκε έμφαση στη διασφάλιση επαρκούς ρευστότητας στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, ώστε να παρέχει αξιόπιστα σήματα αγοράς. Για το λόγο αυτό, οι αποφάσεις ΡΑΕ 1008Α/2020 (ΦΕΚ Β' 3385/13.08.2020) και 1657/2020 (ΦΕΚ Β' 6027/31.12.2020) έθεσαν ανώτατο όριο 20% στις ποσότητες ενέργειας επί συναλλαγών Ενεργειακών Χρηματοπιστωτικών Μέσων εντός της Ενεργειακής Χρηματοπιστωτικής Αγοράς ή διμερώς, επί του συνόλου των ποσοτήτων ενέργειας που αγοράστηκαν με αποδεκτές Εντολές Αγοράς στην Αγορά Επόμενης Ημέρας για τις εταιρείες με μερίδιο λιανικής αγοράς άνω του 4%. Η άρση των περιορισμών που έχουν τεθεί για τη διασφάλιση της ρευστότητας και αξιοπιστίας της Αγοράς Επόμενης Ημέρας πρέπει να λαμβάνει χώρα σταδιακά, συναρτήσει της ωρίμανσής της και του βαθμού συγκέντρωσης.

Πρόσφατα η ΡΑΕ, με την Απόφαση 1014/2021 (ΦΕΚ Β' 6419/31.12.2021), προχώρησε στην πρώτη άρση περιορισμών στην προθεσμιακή αγορά, μέσω αύξησης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου των επικυρωμένων «Δηλώσεων Προγραμμάτων Φυσικής Απόληψης», που αντιστοιχούν σε ποσότητες ενέργειας επί συναλλαγών στην προθεσμιακή αγορά (είτε μέσω οργανωμένων αγορών όπως η Ενεργειακή Χρηματοπιστωτική Αγορά της EXE Α.Ε., είτε μέσω διμερών συμβολαίων), έτσι ώστε να δοθεί στους προμηθευτές μεγαλύτερη δυνατότητα άμβλυνσης των επιπτώσεων από μια έντονη βραχυπρόθεσμη μεταβλητότητα των τιμών. Η προθεσμιακή αγορά, λειτουργώντας παράλληλα με την Αγορά Επόμενης Ημέρας, θα επιτρέψει στους Συμμετέχοντες, μέσω της σύναψης προθεσμιακών συμβολαίων, να προφυλαχθούν έναντι μιας βραχυπρόθεσμης μεταβλητότητας των τιμών, ενώ θα προσφέρει κίνητρο στους παραγωγούς, να διαθέσουν την παραγωγή τους σε ανταγωνιστικές τιμές, εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμα μέρος των απαραίτητων για τη βιωσιμότητα των μονάδων τους χρηματοροών.

Τέλος, η ΡΑΕ, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της ρευστότητας της προθεσμιακής αγοράς, έχει ήδη ζητήσει από την EXE Α.Ε. επικαιροποίηση της μελέτης επιπτώσεων της χαλάρωσης του περιορισμού των ποσοτήτων ενέργειας από την προθεσμιακή αγορά (αύξηση ή και ολική κατάργηση του 20%) στη ρευστότητα της Αγοράς Επόμενης Ημέρας, στην ικανότητα διαμόρφωσης τιμών που αντανακλούν το βραχυπρόθεσμο οριακό κόστος και στη διαμόρφωση των μεριδίων των συμμετεχόντων. **Σημειώνεται όμως ότι η συμμετοχή στην προθεσμιακή αγορά, η οποία αποτελεί σημαντικό εργαλείο διαχείρισης του κινδύνου μεταβλητότητας/ αύξησης των τιμών στην αγορά επόμενης ημέρας, είναι εθελοντική και οποιαδήποτε παρέμβαση για επιβολή υποχρέωσης σύναψης συμβάσεων είναι εκτός της αρμοδιότητας της ΡΑΕ.**

Ενόψει της φορολόγησης κερδών των εταιρειών ενέργειας, αναφορικά με την εξέταση των συγκυριακών «ουρανοκατέβатов» κερδών (windfall profits), σύμφωνα με την από 24.03.2022 ανακοίνωσή της, η ΡΑΕ, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για την παρακολούθηση των αγορών ενέργειας, συλλέγει τα εξής δεδομένα:

1. χρεοπιστώσεις των συμμετεχόντων (ηλεκτρική ενέργεια) από τη δραστηριότητά τους στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, την Ενδοημερήσια Αγορά και την Αγορά Εξισορρόπησης,
2. τιμολόγηση για την προμήθεια Φυσικού Αερίου ανά συμμετέχοντα-παραγωγό Ηλεκτρικής Ενέργειας,
3. τιμολόγηση για την εισαγωγή φυσικού αερίου, δημοσιεύοντας τη μεσοσταθμική τιμή εισαγωγής φυσικού αερίου κάθε μήνα.

Για τον προσδιορισμό τυχόν συγκυριακών «ουρανοκατέβатов» κερδών (windfall profits), λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω:

- Το τελικό ποσό που λαμβάνουν οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατόπιν διευθέτησης των χρεοπιστώσεων, που προκύπτουν στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, την Ενδοημερήσια Αγορά και την Αγορά Εξισορρόπησης.
- Το κόστος λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βάσει του απολογιστικού μεταβλητού κόστους όπως προκύπτει κατά το πραγματικό επίπεδο φόρτισης της κάθε μονάδας, από το σύστημα Supervisory Control and Data Acquisition Systems (SCADA) του ΑΔΜΗΕ.
- Τα οικονομικά αποτελέσματα (Profit & Loss – P&L) ανά δραστηριότητα, που αποστέλλουν στην ΡΑΕ οι συμμετέχοντες στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

- Παρελθοντικά στοιχεία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Η περίοδος εξέτασης για την ύπαρξη συγκυριακών “ουρανοκατέβатов” κερδών (windfall profits) άρχεται από τον Οκτώβριο 2021 και η ανάλυση θα πραγματοποιηθεί ανά περίοδο κατανομής (1 ώρα για την Αγορά Επόμενης Ημέρας και την Ενδοημερήσια Αγορά και 15 λεπτά για την Αγορά Εξισορρόπησης). Τα αποτελέσματα θα αθροιστούν ανά μονάδα παραγωγής και μήνα αναφοράς.

Η ΡΑΕ βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης λήψης και επαλήθευσης των στοιχείων. Παράλληλα, η ΡΑΕ προβαίνει στην οριστικοποίηση της μεθοδολογίας βάσει της οποίας θα πραγματοποιηθεί η ανάλυση και η εισήγηση των σχετικών ποσών. Σημειώνεται ότι η εν λόγω μεθοδολογία εξετάζει την ύπαρξη windfall profits μόνο υπό το πρίσμα της άμεσης επίπτωσης της αύξησης του κόστους του φυσικού αερίου στην χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού, χωρίς να αξιολογείται εν προκειμένω ο βαθμός της εν γένει ανταπόκρισης των προσφορών ενέργειας σε πρακτικές υγιούς ανταγωνισμού.

Τέλος, η ΡΑΕ έχει υποβάλει πρόταση προς τον ACER για τα ακόλουθα θέματα:

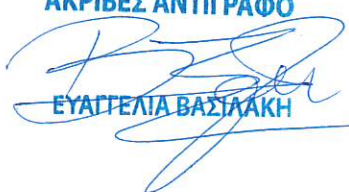
- α) ex-ante ρύθμιση για δυναμικό τρόπο επιστροφής «ουρανοκατέβатов» κερδών και εισαγωγή ex-ante ρύθμισης για μετριασμό ισχύος (power mitigation), στα πρότυπα των ώριμων Αμερικάνικων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας.
- β) μηχανισμό κεντρικής διαπραγμάτευσης για προμήθεια φυσικού αερίου στα Κράτη Μέλη και την ενίσχυση της σύζευξης μεταξύ περιφερειών.
- γ) προσέλκυση επενδύσεων μέσω συμβολαίων διαφορών (Contracts for Differences – CfDs) ή στοχευμένων μηχανισμών ισχύος.

Είναι κρίσιμο να ληφθεί υπόψη ότι οποιοσδήποτε περιορισμός στις τιμές θα πρέπει να λάβει υπόψη την εξάρτηση του Κράτους Μέλους από το φυσικό αέριο καθώς και τον βαθμό διασύνδεσης με άλλα Κράτη Μέλη.

Τέλος τονίζεται ότι οποιαδήποτε παρέμβαση στη διαμόρφωση των τιμών στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, όπως π.χ. με τον ορισμό ανώτατων ορίων, αποτελεί παρέκκλιση από την γενικότερη ευρωπαϊκή πολιτική όπως έχει καθοριστεί σε σχετικούς κανονισμούς (ενδεικτικά Κανονισμός 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας) και θα πρέπει να συμφωνείται με τις αρμόδιες αρχές.

Τα υπόλοιπα θέματα που αναφέρονται στην ως άνω ερώτηση (πολιτικές ενίσχυσης της βιομηχανίας, φορολόγηση ενέργειας, ΦΠΑ, διαχείριση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, νομοθετική ρύθμιση για την φορολόγηση των κερδών των εταιρειών, καθορισμός ενεργειακού μείγματος, κλπ) εμπίπτουν εκτός των αρμοδιοτήτων της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετη πληροφόρηση.

Αθήνα, 11/04/22
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑΚΗ

**Με εκτίμηση,
Ο Πρόεδρος της ΡΑΕ**

Αναπλ. Καθ. Αθανάσιος Δαγούμας